

Metronet*

Metronet telekomunikacije d.d.
Ulica grada Vukovara 269d
HR - 10000 Zagreb
T + 385 1 6327 000
F + 385 1 6327 011
E info@metronet.hr

**HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU
I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE
Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9
10110 Zagreb**

U Zagrebu, 6. svibnja 2013. godine

Komentari i očitovanje Metronet telekomunikacija d.d. na prijedlog odluke kojom se određuje cijena završavanja (terminacije) poziva u javnu pokretnu komunikacijsku mrežu operatora Hrvatski Telekom d.d., Vipnet d.o.o. i Tele2 d.o.o.

Metronet telekomunikacije d.d. za telekomunikacijske usluge (dalje u tekstu: Metronet) ovim putem dostavlja komentare na *Prijedlog odluke kojom se određuje cijena završavanja (terminacije) poziva u javnu pokretnu komunikacijsku mrežu operatora Hrvatski Telekom d.d., Vipnet d.o.o. i Tele2 d.o.o.* (dalje u tekstu: *Prijedlog Odluke*), objavljenu na internetskim stranicama Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: HAKOM).

Prijedlogom Odluke operatorima sa značajnom tržišnom snagom (dalje u tekstu: SMP operatori) na tržištu završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu pokretnu komunikacijsku mrežu (dalje u tekstu: Tržište 7) kojima je u postupku analize Tržišta 7 određena regulatorna obveza nadzora cijena, određuje se cijena usluge završavanja (dalje u tekstu: cijena terminacije ili MTR) poziva u vlastitu javnu pokretnu mrežu i to:

- na temelju troškovnog modela "odozdo prema gore" primjenjujući LRAIC+ pristup (dalje u tekstu: BU-LRAIC+) u iznosu od 19,33 lipa/minuta, počevši od 1. srpnja 2013. godine,
- u iznosu od 14,99 lipa/minuta, počevši od 1. siječnja 2014. godine,
- u iznosu od 10,64 lipa/minuta, počevši od 1. srpnja 2014. godine,
- na temelju troškovnog modela "odozdo prema gore" primjenjujući "pure" LRIC pristup (dalje u tekstu: BU-LRIC) u iznosu od 6,30 lipa/minuta, počevši od 1. siječnja 2015. godine

Uvodno ističemo osnovne komentare i prijedloge Metroneta:

- 1. Tražimo hitnu primjenu troškovno orijentiranih cijena terminacije poziva u mrežu SMP operatora na Tržištu 7 prema pure BU-LRIC metodi**
- 2. Podredno, primjena troškovno orijentiranih cijena može biti odgođena do 1. srpnja 2013. godine**

U obrazloženju Prijedloga Odluke navodi se da je projekt izrade troškovnih modela na mjerodavnim tržištima na kojima su SMP operatorima određene regulatorne obveze nadzora cijena započeo u srpnju 2011. godine te da je Vijeće HAKOM-a 29. veljače 2012. godine donijelo metodologiju izrade i primjene troškovnih modela za nepokretnu i pokretnu mrežu i univerzalnu uslugu (KLASA: UP/I-344-01/11-09/08, URBROJ: 376-11-12-13; dalje u tekstu: Metodologija) na

Poslovna banka: 2340009-1110181822
Privredna banka Zagreb d.d.
OIB: 23269006802; MB: 1942425
Nadzorni odbor: B. Škegro - predsjednik,
P. Barišić, T. Matić, B. Škerlev, V. Terzić
Uprava: Ž. Lukač - predsjednik,
S. Katinić, D. Rukavina, Z. Vrdoljak
Registarski sud: Trgovački sud u Zagrebu
MBS: 080523351
Temeljni kapital: 75.062.800,00 kuna,
uplaćen u cijelosti
Ukupan broj dionica: 750.628
Nominalni iznos jedne dionice: 100,00 kuna

temelju koje je 10. travnja 2013. godine Vijeće HAKOM-a donijelo konačnu odluku o troškovima usluge završavanja (terminacije) poziva u mreže SMP operatora te u mrežu generičkog operatora (KLASA: UP/I-344-01/11-09/08, URBROJ: 376-11-13-60, dalje u tekstu: Odluka o troškovima terminacije).

Iako i sam HAKOM u obrazloženju Prijedloga Odluke navodi da Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU (2009/396/EC); (dalje u tekstu: Preporuka ili Termination Rates Recommendation) preporučuje korištenje pure BU-LRIC modela za određivanje cijene usluge terminacije poziva (kako za pokretne tako i za nepokretne mreže), HAKOM nije postupio po Preporuci Europske komisije te je umjesto pure BU-LRIC modela primijenio hibridni model između BU-LRAIC+ i pure BU-LRIC modela, uz postupni prijelaz između ova dva modela, određivanjem tzv. glide-path-a u trajanju od 18 mjeseci.

Skrećemo pozornost da je člankom 5. stavak 7. Zakona o elektroničkim komunikacijama ("Narodne novine", br. 73/08., 90/11. i 133/12.; dalje u tekstu: ZEK) propisana obveza HAKOM-a da u obavljanju regulatornih poslova propisanih ZEK-om u najvećoj mogućoj mjeri vodi računa o mjerodavnoj pravnoj stečevini Europske unije u području elektroničkih komunikacija i tržišnog natjecanja, te o preporukama i smjernicama koje donosi Komisija Europske unije (dalje u tekstu: Komisija), kao i o mišljenjima i zajedničkim stajalištima koja usvaja tijelo europskih regulatora u elektroničkim komunikacijama (dalje u tekstu: BEREC), a u svrhu usklađene primjene mjerodavne pravne stečevine u državama članicama Europske unije.

Napominjemo da je točkom 11. Preporuke jasno propisana obveza nacionalnih regulatornih tijela da najkasnije do 31. prosinca 2012. godine osiguraju primjenu troškovno orijentiranih i simetričnih cijena terminacije, uvažavajući objektivne razlike u izračunu cijena, a koje se mogu primijeniti samo u slučajevima navedenim u točkama 9. i 10. Preporuke, tj. u slučaju da je do odstupanja došlo zbog razloga na koje operatori ne mogu utjecati (primjerice, neravnomjerna dodjela radiofrekvencijskog spektra) ili u slučaju kada novi operator na tržištu ima veći trošak pružanja usluge terminacije od modeliranog operatora pa regulator u tom slučaju može novom operatoru odrediti glide-path u određenom vremenskom periodu, ali ne duže od četiri godine od ulaska na tržište. U recitalu 21 i 22 Preporuke obrazlaže se da se procjenjuje da bi navedeni rok trebao biti dostatan za regulatore da izrade troškovne modele i za operatore da pripreme svoje poslovne modele, a da se pritom čim prije osigura da krajnji korisnici uživaju najveću korist plaćanjem troškovno orijentiranih cijena. Iznimno, rok može biti produžen i kada postoje zapreke na strani regulatora, ako regulator nema potrebne resurse za provedbu troškovnih modela te je u tom slučaju dozvoljeno primijeniti alternativni pristup, ali i takav izračun cijena terminacije ne smije biti veći od prosjeka cijena koje su određene u državama članicama Europske unije koje su primijenile preporučenu metodologiju izračuna troškovno orijentiranih cijena.

Dakle, Preporuka vrlo jasno definira krajnji rok do kada se cijene terminacije moraju svesti na troškovno orijentirane cijene te pritom propisuje vrlo ograničen krug iznimaka od ovog roka. S obzirom da je HAKOM donio konačnu odluku i dovršio postupak izrade troškovnih modela, nema osnove za primjenu alternativnog pristupa niti za odgodu primjene troškovno orijentirane cijene određene pure BU-LRIC pristupom. Također, ne postoje ni drugi objektivni razlozi navedeni u Preporuci zbog kojih bi bilo dopušteno odstupiti od zadanih rokova i propisane metode izračuna troškovno orijentiranih cijena. U obrazloženju Prijedloga Odluke, HAKOM svoju odluku da odstupa od pure BU-LRIC pristupa obrazlaže samo navođenjem da je morao uzeti u obzir sve okolnosti. Pritom se poziva na Metodologiju te navodi da u slučaju da primjena modela "odozdo prema gore" pokaže da troškovno orijentirana cijena znatno odstupa od postojećih reguliranih cijena, moglo bi biti opravdano uvesti glide-path jer postupno smanjenje cijena operatorima daje vremena da planiraju smanjenje prihoda i nudi im određenu stabilnost u poslovanju.

Prije svega, ističemo da je iz obrazloženja Odluke o troškovima terminacije razvidno da je Metodologija donesena u veljači 2012. godine, da su SMP operatorima prvi rezultati troškovnih modela bili prezentirani još 12. rujna 2012. godine, da su im konačne verzije modela bile dostavljene 4. ožujka 2013. godine na komentare, a da je konačna Odluka o troškovima terminacije donesena 10. travnja 2013. godine. Dakle, SMP operatori su imali na raspolaganju osam mjeseci da se pripreme za primjenu troškovno orijentiranih cijena, a s obzirom da je i sam HAKOM u Metodologiji, poglavlje 4.3 *Primjena oba pristupa* najavio da "čisti LRIC pristup može biti prikladan za usluge kao što je npr. završavanje poziva u nepokretnim i pokretnim mrežama (u skladu s Preporukom Europske komisije)", bilo je za očekivati da će SMP operatorima biti određena troškovno orijentirana cijena izračunata prema pure LRIC pristupu. Sve navedeno ukazuje da su SMP operatori imali dovoljno vremena da se pripreme i prilagode svoje poslovne planove predstojećem smanjenju cijena terminacije.

Ovdje posebno ističemo da sva tri SMP operatora imaju i trošak za usluge koje plaćaju drugim operatorima, ali i prihod od terminacije u vlastitu mrežu, pri čemu je Tele2 kao operator s najmanjim tržišnim udjelom u međusobnim odnosima "net-payer", tj. njegov prihod od terminacije u vlastitu mrežu je znatno manji od troška terminacije u mreže druga dva SMP operatora. Stoga je jasno da je trenutno smanjenje troška terminacije u interesu Tele2 pa ne stoji tvrdnja HAKOM-a da bi primjena glide-patha omogućila da operatori planiraju smanjenje prihoda i stabilnost u poslovanju. Naprotiv, odgoda primjene troškovno orijentiranih cijena u interesu je samo dva sudionika na tržištu, i to dva najveća operatora u

Republici Hrvatskoj – Hrvatskog Telekom d.d. i Vipnet d.o.o., a nauštrb trećeg operatora pokretne mreže, svih alternativnih operatora nepokretnih mreža te krajnjih korisnika usluga koji već godinama plaćaju cijene koje su znatno veće od stvarnog troška te na taj način subvencioniraju neefikasnost velikih operatora. Držimo da je ovo okolnost koju HAKOM mora osobito uzeti u obzir kod donošenja konačne odluke.

Na str. 26-27 Metodologije HAKOM navodi:

"U Preporuci o regulaciji cijena završavanja (terminacije) poziva iz 2009., Europska komisija predlaže korištenje "čistog LRIC" pristupa u posebnim slučajevima kod izračuna cijena završavanja poziva u cilju promicanja učinkovite proizvodnje i potrošnje te kako bi se smanjila mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja. Europska komisija ističe da uključivanje zajedničkih troškova mreže u izračun cijena završavanja poziva može dovesti do međusobnog subvencioniranja između operatora nepokretne i pokretne mreže (odnosno, ukoliko korisnici nepokretne mreže više zovu korisnike pokretne mreže nego obrnuto, dolazi do neravnoteže kod međupovezivanja u korist operatora pokretne mreže).

"Visoke cijene završavanja poziva na kraju se pokrivaju putem većih naknada koje plaćaju krajnji korisnici. Uzimajući u obzir karakteristike tržišta završavanja poziva, dodatni mogući problemi za razvoj tržišnog natjecanja uključuju međusobno subvencioniranje između operatora. Ti mogući problemi tržišnog natjecanja zajednički su tržištima završavanja poziva u nepokretnu i u pokretnu mrežu."

Potpuno je nejasno zašto je HAKOM u Prijedlogu Odluke odstupio od navedenih načela iz Preporuke na koje se poziva u Metodologiji te čime se opravdava primjena BU-LRAIC+ pristupa, što će zapravo omogućiti da se ostvare svi rizici koji su prepoznati u Preporuci – subvencioniranje operatora pokretnih mreža od strane operatora nepokretnih mreža i krajnjih korisnika usluga te narušavanje tržišnog natjecanja. Slijedom navedenog, držimo da je netočna tvrdnja iz obrazloženja Prijedloga Odluke da su cijene koje bi se trebale primjenjivati od 1. srpnja 2013. do 31. prosinca 2014. godine troškovno usmjerene jer su određene BU-LRAIC+ pristupom. Naprotiv, BU-LRAIC+ pristup u izračun troška uključuje i zajedničke troškove mreže, združene troškove te opće troškove, što znači da se primjenom ovog pristupa kod izračuna troška usluge terminacije priznaju i oni troškovi koji ne bi trebali biti uključeni u izračun pa se ne može govoriti o troškovno usmjerenoj cijeni.

U popratnoj Noti s objašnjenjima uz Preporuku¹ stručna služba Komisije zaključuje da bi uključivanje zajedničkih mrežnih troškova u izračun cijene terminacije dovelo do većih cijena koje plaćaju operatori iz čijih mreža su pozivi započeti te u konačnici i krajnji korisnici usluga te na taj način subvencioniraju troškove investicija u mreže drugih operatora. Navedeno može dovesti do manjeg broja upućenih poziva od optimalnog broja. Također, na ovaj način se promiče neučinkovitost operatora koji pruža uslugu terminacije:

"The main advantage of low interconnection charges based on an incremental-cost approach which allocates only efficiently incurred costs is that it promotes efficient production and consumption and minimises potential competitive distortions. It sends correct signals to originating operators as to the costs generated by their activities and they can therefore adjust their behaviour in the most efficient manner. For example, allowing network costs to be recovered from the wholesale termination rate which do not result directly from the provision of that service can lead to distorted signals and higher prices for the originating operators and, consequently, their consumers. In effect, this results in them cross-subsidising the investment costs of other operators' networks and may also result in a sub-optimal number of calls being made. Currently, there are net transfers of wholesale termination revenues from:

- *fixed network operators to mobile network operators, creating an effective cross-subsidy between fixed and mobile markets and consumers; and*
- *net senders to net receivers of voice traffic, which can reinforce network effects and increase barriers to smaller operators expanding within markets.*

Furthermore, this can promote inefficiency on the part of the terminating operator."

Zbog toga stručna služba Komisije ističe da je pri određivanju metodologije ključno pitanje osigurati da izabrani model promiče učinkovitost na strani proizvodnje i potrošnje te da stoga regulatori trebaju kreirati modele koji će postaviti cijene terminacije što bliže marginalnom trošku. Na ovaj način smanjit će se navedeni rizici međusobnog subvencioniranja između operatora i korisnika nepokretnih mreža s jedne strane i operatora i korisnika pokretnih mreža s druge strane. Stoga je opravdano primijeniti pure LRIC pristup za usluge terminacije²:

¹ Commission Staff working document, Explanatory Note, Accompanying document to the Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU, p. 14

² Commission Staff working document, Explanatory Note, Accompanying document to the Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU, p.15

"When deciding on the correct level of the regulated wholesale termination rate, it is essential to ensure that the methodology adopted promotes efficient production and consumption decisions, and minimises any artificial transfers and distortions between competitors and consumers. Therefore, regulators should construct models which set wholesale termination charges as close to marginal cost as possible. The closer the termination price of all operators is to the marginal cost, the more likely it is that this will lead to the most efficient and least distortionary use of call termination services, and minimise the risk of problems such as cross-subsidisation between operators and customers and inefficient pricing and investment behaviour. Therefore, it is justified to apply a pure LRIC approach where the relevant increment is the wholesale call termination service and which includes only those costs that would not be incurred if that service were no longer produced (i.e. avoidable costs)."

Osim toga, izračun cijena za 2014. godinu odstupa i od pure BU-LRIC i BU-LRAIC+ pristupa jer se utvrđuje samo da će se iste linearno smanjivati u odnosu na cijenu utvrđenu BU-LRAIC+ pristupom za 2013. godinu. Kako smo prethodno obrazložili, protivimo se utvrđivanju glide-path-a jer držimo da je vrijeme do stupanja na snagu predmetne odluke (1. srpnja 2013. godine) dovoljno dugačak rok kako bi se SMP operatori pripremili za primjenu novih cijena. Neovisno o navedenom, opreza radi ističemo da se bilo koji glide-path koji bi HAKOM ipak odredio u primjeni troškovno usmjerenih cijena mora temeljiti isključivo na cijenama određenim pure BU-LRIC pristupom. Ovakvo hibridno rješenje značajno odstupa od mjerodavne pravne stečevine Europske unije kao i dosadašnje prakse u primjeni te stečevine u državama članicama EU te stoga ne ispunjava zahtjeve usklađenosti u postupanju i primjeni pravne stečevine te osiguranja jedinstvenog europskog tržišta.

U skladu s odredbom članka 7. Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (dalje u tekstu: Okvirna direktiva) nacionalni regulatori imaju obvezu dostaviti Komisiji, BEREC-u i nacionalnim regulatornim tijelima u ostalim državama članicama Europske unije prijedloge odluka koje se odnose na postupak analize mjerodavnih tržišta. U nastavku navodimo primjere u primjeni Preporuke u pojedinim državama članicama Europske unije i reakcijama Komisije na pojedine odluke nacionalnih regulatora:

Grčka³:

Grčki nacionalni regulator EETT dostavio je 13. lipnja 2012. godine notifikaciju Komisiji o provedenom trećem krugu analize Tržišta 7 kojom se sva tri operatora pokretnih mreža proglašavaju SMP operatorima te im se određuju regulatorne obveze pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže, transparentnosti, nediskriminacije, nadzora cijena i računovodstvenog razdvajanja. U odnosu na regulatornu obvezu nadzora cijena EETT navodi da će postojeći troškovni model uskladiti s pure BU-LRIC modelom do konca 2012. godine. Na dodatni zahtjev Komisije za informacijama, EETT objašnjava da će, čim troškovni model bude dovršen, donijeti odluku kojom će izmijeniti MTR-ove i glide-path, a u međuvremenu, kako bi osigurao regulatornu predvidljivost, predlaže odrediti ciljani MTR na temelju metode referentnih vrijednosti (dalje u tekstu: benchmarking) uzimajući u obzir cijene samo u onim državama članicama u kojima je primijenjen pure BU-LRIC model prije ožujka 2012. godine (Belgija, Francuska, Velika Britanija, Španjolska, Italija, Nizozemska i Portugal). Predloženi glide-path trajao bi do 1. travnja 2013. godine, te bi u razdoblju od 31. srpnja 2012. do 1. travnja 2013. godine MTR bio smanjen s 4,95 na 1,03 eurocenta, tj. cijena terminacije bi tijekom devet mjeseci bila smanjena 4,8 puta:

Predloženi glide path				
MTRs	do 31.7.2012.	1.8.2012.- 31.11.2012.	1.12.2012.- 31.3.2013.	od 1.4.2013.
(c€/min)	4.95	3.60	2.30	1.03

U svom komentaru na predloženu odluku Komisija poziva EETT da prilagodi glide-path na način da se MTR određen po pure BU-LRIC metodi primjenjuje već od 1. siječnja 2013. godine, odnosno da ubrza izradu troškovnog modela u 2012. kako bi isti bio spreman za primjenu od početka 2013. godine.

³ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/b024f10f-82b0-4b9c-9e04-1007951b67fa/EL-2012-1343%20Acte_EN%252bdate%20et%20C.pdf

Estonija⁴:

Estoniski nacionalni regulator ECA dostavio je 15. ožujka 2012. godine notifikaciju Komisiji o provedenom trećem krugu analize Tržišta 7 kojom se sva četiri operatora pokretnih mreža proglašavaju SMP operatorima te im se određuju regulatorne obveze pristupa, nediskriminacije, transparentnosti i nadzora cijena. U odnosu na regulatornu obvezu nadzora cijena ECA ostaje pri izračunu MTR-a metodom benchmarkinga, uz objašnjenje da bi uzimajući u obzir trenutnu gospodarsku situaciju, izrada pure BU-LRIC predstavljala preveliki teret kako za regulatora tako i za operatore te bi zahtijevala dodatno vrijeme i ljude. ECA je mišljenja da benchmarking daje približno iste rezultate kao i pure BU-LRIC. Predloženom metodologijom koja bi se primjenjivala do 30. lipnja 2015. godine ECA namjerava odrediti MTR kao prosječnu vrijednost MTR-a u onim europskim državama koje su primijenile BU-LRIC i tekuće troškovno računovodstvo (CCA metoda). U komentaru Komisija, između ostalog, navodi da je benchmarking prihvatljiv u iznimnim situacijama, ali i takav izračun ne smije rezultirati primjenom MTR-a koji su iznad razine troškovne usmjerenosti. Komisija izražava ozbiljne sumnje u predloženu metodologiju jer se izračun uzimaju i cijene u državama koje nisu članice Europske unije, neke od država su primijenile pure BU-LRIC, a neke BU-LRAIC+, cijene koje su uzete u obzir su povijesne i ne predstavljaju troškovno usmjereni ciljani MTR na kraju glide-path-a. Zbog svega navedenog, ovako izračunati MTR će biti iznad prosjeka MTR-a u prvoj polovici 2013. godine u državama članicama koje su primijenile pure BU-LRIC model. U odnosu na benchmarking koji uključuje cijene terminacije u državama koje su primijenile BU-LRIC+ metodu, Komisija ističe:

"Kao što je prethodno objašnjeno, u određenim izvanrednim okolnostima nacionalna regulatorna tijela mogu primijeniti alternativne metodologije kako bi izračunala troškovno usmjerene cijene, a da pritom ne moraju financijski i vremenski zahtjevan pure BU-LRIC model. Stoga, ako je alternativna izabrana metoda benchmarking, treba je primijeniti tako da se u obzir uzmu prosjek MTR-ova u onim državama članicama koje su primijenile najučinkovitiju metodologiju od 1. siječnja 2013. godine, a to je pure BU-LRIC a ne BU-LRIC+ metoda. Ovakav pristup je nedavno podržao i BEREC."

Zbog svega navedenog, Komisija smatra da predloženi model predstavlja prepreku jedinstvenom tržištu, te da ugrožava i ograničava tržišno natjecanje.

Malta⁵:

Malteški nacionalni regulator MCA dostavio je 16. studenog 2012. godine notifikaciju Komisiji o novom troškovnom modelu na tržištima originacije i terminacije poziva u nepokretnim mrežama i tržištu iznajmljenih vodova. Na tržištu terminacije poziva u nepokretno mreže (dalje u tekstu: Tržište 3) predlaže glide-path prema pure BU-LRIC MTR-u i to u dva koraka:

Predloženi glide path		
MTRs	01.01.2013. - 30.06.2013.	01.07.2013. - 31.12.2013.
(c€/min)	0,3803	0,0443

U obrazloženju MCA navodi da je kao mali regulator ograničen sredstvima te je stoga pure BU-LRIC model bio dovršen blizu isteka roka određenog Preporukom (31. prosinca 2012. godine) pa bi stoga primjena tako izračunatog FTR-a od 1. siječnja 2013. godine dovela do drastičnog smanjenja FTR-a od skoro 94% što bi imalo značajan negativan učinak na prihode operatora, uzimajući u obzir da operatori djeluju na vrlo malom nacionalnom tržištu. Komisija u odgovoru ističe da prepoznaje da regulatori moraju postići ravnotežu između zaštite dobrobiti krajnjih korisnika i izbjegavanja negativnog učinka na operatore te da pritom regulatori imaju određenu slobodu u odlučivanju što im omogućuje da do određene mjere odgode primjenu potpuno troškovno usmjerenih cijena. U skladu s navedenim, Komisija drži da odgoda primjene troškovno određenog FTR-a iznimno u ovom slučaju bila opravdana, uz uvjet da ni u kom slučaju ta odgoda može trajati nakon 1. srpnja 2013. godine. Neovisno o navedenom, Komisija poziva MCA da razmisli o mogućnosti primjene troškovno orijentiranog FTR-a već od 1. siječnja 2013. godine kako bi malteški i europski korisnici što prije mogli u potpunosti iskoristiti benefit niskih cijena terminacije.

⁴ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/dc9e95c3-e4e3-4d6c-8326-da9af2f410c7/EE-2012-1305%20Acte_EN%284%29%2Bdate%2BC%2Bnr.pdf

⁵ https://circabc.europa.eu/sd/d/dc450323-13f3-4019-97d5-0893200d5430/MT-2012-1401-1402%20adopted_EN.pdf

Češka⁶:

Češki nacionalni regulator ČTÚ dostavio je 8. studenog 2012. godine notifikaciju Komisiji o regulatornim obvezama nadzora cijena na tržištima terminacije poziva u nepokretnim i pokretnim mrežama. Prijedlogom odluke predviđa se primjena pure BU-LRIC modela za izračun MTR-a uz glide –path u dva koraka: 1,61 c€/min od 1. siječnja 2013. godine te 1,06 c€/min od 1. srpnja 2013. godine. ČTÚ obrazlaže da bi bez primjene glide-path-a cijene terminacije pale 75% u razdoblju kraćem od šest mjeseci. U odgovoru na predložene mjere Komisija prihvaća da iznimno u ovom slučaju odgoda primjene pure BU-LRIC cijena može biti prihvatljiva, uz uvjet da ni u kom slučaju ta odgoda može trajati nakon 1. srpnja 2013. godine. Neovisno o navedenom, Komisija poziva ČTÚ da razmisli o mogućnosti primjene troškovno orijentiranog MTR-a već od 1. siječnja 2013. godine kako bi češki i europski korisnici što prije mogli u potpunosti iskoristiti benefit niskih cijena terminacije

Njemačka⁷:

Njemački regulator BNetzA je u veljači 2013. godine dostavio notifikaciju Komisiji u kojoj navodi da planira regulirati Tržište 3 primjenom LRAIC+ pristupa prema kojem izračun FTR-a daje cijene koje su 300% veće od prosjeka cijena u državama koje su primijenile pure BU-LRIC pristup. Komisija je izrazila ozbiljne sumnje u valjanost primjene ovakvog izračuna te je primjena odluke BNetzA odgođena na rok od tri mjeseca u kojem njemački regulator mora u suradnji s Komisijom i BEREC-om pronaći odgovarajuće rješenje.

Slijedom svega navedenog, razvidno je da Komisija vrlo dosljedno i striktno primjenjuje Preporuku te u svim slučajevima inzistira na poštivanju zadanih rokova i načela propisanih Preporukom, osobito na što bržem početku primjene pure BU-LRIC modela. Iznimke od primjene ovog modela moguće su samo zbog zaista osobito opravdanih razloga, pri čemu niti drastično smanjenje MTR-a (kao npr. u Grčkoj i Malti) ne može biti razlog za odgodu primjene pure BU-LRIC modela na neko duže razdoblje već isto može biti odgođeno na nekoliko mjeseci. Zbog toga držimo da je neprihvatljivo HAKOM-ovo obrazloženje da predložene cijene terminacije po pure BU-LRIC modelu znatno odstupaju od postojećih reguliranih cijena te da stoga opravdavaju uvođenje glide-path-a u trajanju od 18 mjeseci. Postojeći MTR u primjeni od 1. siječnja 2013. godine u iznosu od 0,195 kn/min izračunat je benchmarkingom na temelju prosjeka cijena svih 27 država članica Europske unije uz otklanjanje vanjskih vrijednosti, prema podacima iz rujna i listopada 2012. godine. Primjenom pure BU-LRIC modela MTR bi u 2013. godini bio smanjen za 0,1374 kn/min ili oko 70% što nimalo ne odskaka u usporedbi s navedenim primjerima država članica Europske unije, a pritom će SMP operatori tijekom prvih šest mjeseci 2013. godine naplaćivati cijenu koja nije troškovno orijentirana pa je stoga taj pad već znatno ublažen. Nasuprot tome, predloženi prvi korak glide path-a određen LRAIC+ metodom predstavlja smanjenje od 0,0017 kn/min odnosno manje od 1% trenutne cijene.

Kao što smo već naveli, prema recitalu 22 Preporuke iznimno je dozvoljeno primijeniti alternativni pristup u izračunu cijena terminacije, ali ni takav izračun ne smije biti veći od prosjeka cijena koje su određene u državama članicama Europske unije koje su primijenile preporučenu metodologiju izračuna troškovno orijentiranih cijena. Prema našim saznanjima, MTR u državama članicama koje su primijenile pure BU-LRIC model kreće se u rasponu od 0,8 do 1,27 c€/min što znači da je prosjek oko 1 c€/min, što bi značilo da bi cijena u Hrvatskoj u 2013. godini prema HAKOM-ovom modelu bila oko 2,5 c€/min, tj. 2,5 puta veća od preporučenog prosjeka. Uz to, ovako dugačak glide path odgađa primjenu troškovno orijentiranih cijena u Hrvatskoj sve do 1. siječnja 2015. godine pa bi na taj način Hrvatska kao punopravna članica Europske unije znatno odstupala od mjerodavne pravne stečevine Europske unije te na taj način stvorila prepreku jedinstvenom europskom tržištu.

Slijedom svega navedenog, protivimo se donošenju odluke o određivanju troškova pružanja usluge terminacije na način kako je to određeno Prijedlogom Odluke te tražimo da se konačnom odlukom odredi hitna primjena troškova pružanja usluge terminacije prema pure BU-LRIC modelu, a najkasnije od 1. srpnja 2013. godine. Dodatno, s obzirom na dalekosežne posljedice ove odluke, predlažemo da stručna služba HAKOM-a organizira sastanak sa svim sudionicima na tržištu kako bismo imali priliku dodatno obrazložiti naše stavove.

S poštovanjem,

Metronet telekomunikacije d.d.

⁶ https://circabc.europa.eu/sd/d/591e4d39-3582-48f8-993a-0fc71f1029fc/CZ-2012-1392-1393%20Adopted_EN.pdf

⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-311_en.htm